

Warszawa, 21 kwietnia 2021 r.

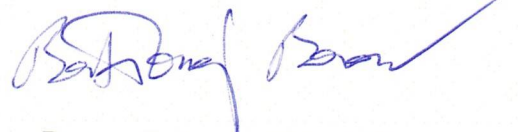
Stowarzyszenie KoLiber
NIP: 524-257-93-5
KRS: 0000111237

Pan
Marek Niedużak
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii
Plac Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do pisma z 22 marca br. ws. konsultacji publicznych projektu ustawy o fundacji rodzinnej (numer w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów: UD172), przekazuję niniejszym w formie tabelarycznej uwagi Stowarzyszenia KoLiber do przedmiotowego projektu.

Bartłomiej Baran

Prezes Zarządu Głównego

Stowarzyszenia KoLiber

Uwagi do projektu ustawy o fundacji rodzinnej

Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy/ pkt Uzasadnienia/ pkt OSR	Podmiot zgłaszający	Uwaga/ Propozycja zmian zapisu
Ogólne uwagi dotyczące projektu			
1.	Cały projekt	Stowarzyszenie Koliber	<p>Niewątpliwie należy przyznać rację projektodawcy, że potrzeba wprowadzenia konstrukcji „fundacji rodzinnej” do polskiego systemu prawnego jest potrzebna. Jak słusznie wskazano w uzasadnieniu do projektu ustawy o fundacjach rodzinnych (dalej u.f.r) wprowadzenie aktu normatywnego ma na celu uregulowanie swoistego braku regulacji dotyczącej sukcesji firm rodzinnych. Trafnie także w uzasadnieniu do projektu podkreślono, że obecne rozwiązania prawne dotyczące sukcesji firm rodzinnych (tj. wykorzystanie np. konstrukcji zapisu windykacyjnego) w sposób kompleksowy nie rozwiązują problemu prawidłowego uzyskania następstwa prawnego do prowadzenia dalszej działalności gospodarczej po poprzedniku prawnym. Warte odnotowania jest także to, że podobnie rozwiązania do projektowanych regulacji są znane w systemach prawnych innych państw Unii Europejskiej.</p> <p>W ocenie opiniującego, projekt ustawy pod kątem formalnym został napisany w sposób prawidłowy oraz spełniający wymogi prawidłowej legislacji, w szczególności zasady techniki prawodawczej. Projekt aktu normatywnego jest stworzony zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 roku w sprawie „zasad techniki prawodawczej”. Ustawa co do zasady w sposób pełny i kompleksowy w rozdziale pierwszym określa przedmiot ustawy (art. 1), odesłanie w kwestiach nieuregulowanych do ustawy Kodeks cywilny, zakres działania fundacji rodzinnych (art. 3), siedzibę fundacji rodzinnej (art. 4), zakaz wykonywania przez fundację rodzinną działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy Prawo przedsiębiorców. Kolejne rozdziały poświęcone są kwestii fundatora (rozdział 2), majątku fundacji rodzinnej (rozdział 3), utworzenia fundacji rodzinnej (rozdział 4), statutu oraz listy beneficjentów (rozdział 5), status beneficjenta (rozdział 6), organów fundacji rodzinnej (rozdział 7), audyt (rozdział 8), rozwiązanie i likwidacja fundacji rodzinnej (rozdział 10), przepis karny (rozdział 11), zmiany w przepisach (rozdział 12) oraz przepis określający wejście w życie ustawy (rozdział 13). Należy przy tym podkreślić, że przepisy dotyczące fundacji rodzinnej są spójne z analogicznymi rozwiązaniami dotyczącymi fundacji w rozumieniu ustawy o fundacjach jak i korelują z rozwiązaniami przyjętymi w Kodeksie spółek</p>

			<p>handlowych (a w szczególności dotyczących reprezentacji fundacji, odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną fundacji rodzinnej oraz rozwiązania). Same przepisy są skonturowane w sposób jasny i precyzyjny co daje gwarancję braku rozbieżnej interpretacji w procesie stosowania ustawy w praktyce.</p> <p>Zdaniem opiniującego warto byłoby się zastanowić także nad wprowadzeniem preambuły do aktu normatywnego, która w krótki sposób przedstawiałaby cel przeświadczenia projektodawcom aktu normatywnego, co stwarzałoby pewną wskazówkę interpretacyjną przy dokonywaniu wykładni przepisów ustawy (tym bardziej, że należy zauważyć w ciągu ostatnich lat tendencję do zamieszczania preambuł). Ewentualnie rozważenia wymagałoby czy art. 1 ustawy o fundacjach rodzinnych nie powinien mieć brzmienia podobnego do art. 1 ustawy o fundacjach (stanowiącego iż, <i>Fundacja</i> może być ustanowiona dla realizacji zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, w szczególności takich, jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami) który stanowi swego rodzaju normę programową wskazującą na cel ustawy.</p>
2.	Rozdział 1	Stowarzyszenie Koliber	<p>Co do zasady przepisy ogólne dotyczące fundacji rodzinnej zostały opisane w sposób prawidłowy. Niewątpliwie słusznie projektodawca biorąc pod uwagę brak możliwości uregulowania wszystkich kwestii w sposób kompleksowy w art. 2 odsyła w kwestiach nieuregulowanych do przepisów Kodeksu cywilnego (zresztą identycznie jak w art. 2 Kodeksu spółek handlowych). Pozytywnie należy także ocenić możliwość stosowania przepisów Kodeksu cywilnego odpowiednio, jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku. Takie rozwiązanie niewątpliwie zapewni elastyczność stosowania przepisów ustawy i pozwoli na stosowanie nie wprost, a odpowiednio przepisów Kodeksu cywilnego, gdy zastosowanie ich bezpośrednio mogłoby prowadzić do naruszenia autonomii pewnych sui generis rozwiązań zawartych w ustawie o fundacjach rodzinnych. Zdaniem opiniującego konieczne jest jednak także dodanie (np. w ramach art. 2 ust. 2 ustawy o fundacjach rodzinnych) także analogicznego przepisu dotyczącego stosowania wprost, a także w pewnych wypadkach odpowiednio przepisów Kodeksu spółek handlowych. Nie ulega wątpliwości, że wiele konstrukcji dotyczących fundacji rodzinnej zbliżona jest do rozwiązań uregulowanych w Kodeksie spółek handlowych (w szczególności dotyczących reprezentacji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, procesu likwidacji oraz rozwiązania). Oczywiście nawet w wypadku braku takiego bezpośredniego odesłania przepisy Kodeksu spółek handlowych znalazłyby zastosowanie ze względu na zasadę jedności prawa cywilnego, jednak wprowadzenie takiego przepisu zapewniłoby spójność z rozwiązaniem przyjętym dotyczącym zastosowania w kwestiach nieuregulowanych przepisów Kodeksu cywilnego. Pewne zastrzeżenia opiniującego budzi brak uregulowania obowiązku wpisu do rejestru fundacji rodzinnych. Z jednej</p>

			<p>strony może wydawać się, że problem jest jedynie teoretyczny, bowiem zainteresowani prawdopodobnie nie będą chcieli trwać w stosunku tzw. fundacji w organizacji (co odpowiada uregulowaniom z Kodeksu spółek handlowych dotyczących tzw. przedspółki – tym bardziej, że zainteresowani na pewno nie będą chcieli ponosić odpowiedzialności za zobowiązania spółki, zatem co do zasady powinno im zależeć na uzyskaniu osobowości prawnej). Jednak zdaniem opiniującego w ustawie powinno znaleźć się uregulowanie analogicznie do rozwiązania przyjętego w ustawie o fundacjach, gdzie art. 7 ust. 1 ustawy o fundacjach, który stanowi, iż „Fundacja podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego”.</p> <p>Kolejne zastrzeżenie budzi fakt wprowadzenia przez projektodawcę zakazu prowadzenia działalności gospodarczej przez fundację rodzinną. Biorąc pod uwagę charakter oraz cel przyświecający ustawodawcy, tj. w szczególności dokonanie skutecznej oraz kompleksowej sukcesji firm rodzinnych nie ulega wątpliwości, że immanentną cechą konstrukcji fundacji rodzinnej powinna być (chociażby częściowa) możliwość prowadzenia działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy Prawo przedsiębiorców. Dlatego też zdaniem opiniującego właściwym rozwiązaniem byłoby (wprawdzie w ograniczonym w szczególności przez status zakresie) dopuszczenie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez fundacje rodzinne. Przepis statuujący możliwość prowadzenia działalności gospodarczej powinien być analogiczny jak brzmienie art. 5 ust. 5 ustawy o fundacjach „Fundacja może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji jej celów. Jeżeli fundacja ma prowadzić działalność gospodarczą, wartość środków majątkowych fundacji przeznaczonych na działalność gospodarczą nie może być mniejsza niż tysiąc złotych.”</p> <p>Art. 8 ustawy o fundacjach rodzinnych regulujący odpowiedzialność fundacji przed jej utworzeniem stanowi prawidłowe rozwiązanie analogiczne do art. 13 KSH.</p>
3.	Rozdział 2	Stowarzyszenie Koliber	<p>Art. 9 ustawy o fundacjach rodzinnych statuujący zdolność do tworzenia fundacji wymaga, aby fundatorem była osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych. Takie rozwiązanie należy uznać za prawidłowe, biorąc pod uwagę charakter fundacji rodzinnej. Art. 10 u.f.r także należy uznać za prawidłowy (zresztą skorelowany z art. 942 k.c.), który wprowadza zakaz sporządzania testamentów wspólnych. Niezbywalność praw i obowiązków fundatora wyrażona w art. 11 ust. 1 u.f.r jest uzasadniona, bowiem są to prawa o charakterze niemajątkowym, a co więcej bezpośrednio związane z osobistym przyczynieniem się fundatora do powstania fundacji. Ponadto przepis ten ma stanowić swoistego rodzaju ochronę przed możliwością wejścia w strukturę organizacyjną fundacji rodzinnej osób trzecich, niezwiązanych z działalnością firmy rodzinnej. Należy także zgodzić się z rozwiązaniem opisanym w art. 12 u.f.r który wyłącza odpowiedzialność fundatora za zobowiązania fundacji rodzinnej. Powyższe rozwiązanie słusznie pozbawia możliwości dochodzenia roszczeń przez wierzycieli</p>

			fundacji rodzinnej wobec osoby fizycznej, tj. fundatora. Powyższe rozwiązanie jest także skorelowane z rozwiązaniami przyjętymi dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.
4.	Rozdział 3	Stowarzyszenie Koliber	<p>Pewne zastrzeżenie pod kątem prawidłowości redakcji przepisu art. 13 może budzić brzmienie przepisu wskazujące, iż „majątek fundacji rodzinnej stanowi mienie w rozumieniu Kodeksu cywilnego”. Projektodawca i tak w art. 2 u.f.r. odsyła do stosowania przepisów Kodeksu cywilnego, a więc także pojęcia mienia które zostało uregulowane w art. 44 k.c. Powyższe rozwiązania być może miało jednak oznaczać bezpośrednie doprecyzowanie rozumienia pojęcia mienia na gruncie ustawy o fundacjach rodzinnych. W ocenie opiniującego należałoby także zastanowić się czy kwota 100 000 złotych nie stanowi zbyt wygórowanej wartości, która wymagana jest jako wkład fundatora. Z jednej strony niewątpliwie, biorąc pod uwagę aktualną sytuację gospodarczą, w przypadku przedsiębiorcy, wartość wkładu w wysokości 100 000 złotych nie powinna stawić przeszkody do jego wnoszenia. Z drugiej jednak strony spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (która w swojej konstrukcji zawiera wiele analogicznych rozwiązań do proponowanych przez projektodawcę w zakresie dotyczącym organizacji i funkcjonowania fundacji rodzinnych) wymaga jedynie kwoty 5 000 złotych jako minimalny kapitał zakładowy.</p> <p>Rozwiązanie z art. 16 ust. 1 u.f.r. także należy uznać za w pełni uzasadnione. Niewątpliwie bowiem projektodawca w ten sposób chciał ograniczyć krąg potencjalnych darczyńców w celu uniknięcia wprowadzania do fundacji rodzinnych kapitału, w innych celach niż realizacja celów firm rodzinnych. Pewne wątpliwości redakcyjne stanowić może natomiast art. 16 ust. 2 u.f.r. bowiem projektodawca wyraźnie zastrzegł, że tylko enumeratywnie wymienione podmioty w ustawie mogą być darczyńcami na rzecz fundacji rodzinnej, z drugiej zaś określił jedynie że „osoby trzecie” dokonujące darowizny na rzecz firmy rodzinnej nie stają się fundatorami. Powyższe brzmienie budzi wątpliwości pod kątem sankcji za dokonanie czynności prawnej w postaci umowy darowizny przez osobę trzecią na rzecz fundacji. W ocenie opiniującego należałoby rozważyć, czy nie wymagałoby doprecyzowania czy jedyną „sankcją” za dokonanie darowizny wbrew przepisom ustawy jest brak uzyskania statusu fundatora. Z aktualnego brzmienia projektu zdaje się bowiem wyprowadzić jedynie wniosek, iż czynność prawna w postaci umowy darowizny jest ważna z tym zastrzeżeniem, że darczyńca nie może uzyskać statusu fundatora.</p>
5.	Rozdział 4	Stowarzyszenie Koliber	Projektodawca w rozdziale 4 ustawy o fundacjach rodzinnych wskazał na dwa sposoby utworzenia fundacji tj. złożenie oświadczenia przez testatora (czyli tzw. aktu założycielskiego) lub powołanie w testamencie (art. 17 ust. 1 u.f.r.), przy czym w zakładanym projekcie oba sposoby „powołania” fundacji rodzinnej wymagają formy aktu notarialnego. Wymóg formy aktu notarialnego jest jak najbardziej uzasadniony, biorąc

			<p>pod uwagę sposób skomplikowania oraz skutki prawne związane z utworzeniem fundacji rodzinnej nie ulega wątpliwości że wprowadzenie wymogu formy aktu notarialnego jest zasadne (w szczególności jeśli chodzi o ustanowienie fundacji rodzinnej w testamencie). Wprowadzenie regulacji zakładającej powołanie fundacji rodzinnej w testamencie zwykłym (holograficznym) niewątpliwie mogłoby prowadzić wielokrotnie do sytuacji, w której testator sporządziłby testament w sposób wadliwy. Wprowadzenie wymogu formy aktu notarialnego niewątpliwie ma zapewnić sprawdzenie (w szczególności pod kątem zgodności z prawem) czy akt założycielski lub ustanowienie fundacji rodzinnej w testamencie zawiera wszystkie niezbędne elementy konieczne dla funkcjonowania fundacji rodzinnej. Za zasadne należy uznać także uregulowanie z art. 19 ust. 1 u.f.r. określające sposób działania fundacji rodzinnej przed wpisem do rejestru, czyli tzw. okres działania „w organizacji”, który jest rozwiązaniem analogicznym do uregulowań istniejących w Kodeksie spółek handlowych. Sposób rozwiązania fundacji rodzinnej (art. 20 u.f.r.) w zasadzie także jest analogiczny do rozwiązań z Kodeksu spółek handlowych i nie budzi zastrzeżeń opiniującego.</p>
6.	Rozdział 5	Stowarzyszenie Koliber	<p>Zdaniem opiniującego art. 22 ust. 1 u.f.r. zawiera wszystkie niezbędne elementy, które winien określać statut. Zasadnym jest także wymóg sporządzenia statutu w formie aktu notarialnego. Nowatorskim rozwiązaniem jest niewątpliwie regulacja z art. 25 u.f.r. czyli skierowanie do organów fundacji rodzinnej listu intencyjnego, czyli żądania określonego zachowania (działania lub zaniechania) nie czyniąc nikogo wierzycielem. Niewątpliwie jest to rozwiązanie zasadne, mające wywołać wpływ na działalność fundacji rodzinnej, jednak bez możliwości wyegzekwowania żądania za pomocą przymusu. Jest to regulacja podobna do konstrukcji polecenia w testamencie.</p>
7.	Rozdział 6	Stowarzyszenie Koliber	<p>Co do zasady kwestie statusu beneficjenta, jego uprawnień oraz obowiązków zostały opisane w sposób prawidłowy. Pewne zastrzeżenia może budzić redakcja art. 29 ust. 1, a w szczególności braku zdefiniowania pojęcia „zagrożenia wypłacalności”. W niektórych aktach normatywnych ustawodawca wprowadza domniemanie niewypłacalności (np. art. 11 ustawy Prawo upadłościowe) co wydaje się racjonalnym rozwiązaniem i unika problemów praktycznych przy interpretacji przepisów (może bowiem w praktyce dojść do pewnych konfliktów w zakresie tego czy świadczenie powinno być spełnione na rzecz beneficjenta czy jednak fundacja znajduje się już w stanie „zagrożenia niewypłacalności”). Wątpliwość redakcyjna budzi także kwestia określenia pojęcia „obowiązku alimentacyjnego”. Z jednej bowiem strony niewątpliwie obowiązek alimentacyjny został określony w art. 128 Kodeksu rodzinnego opiekuńczego. Zdaniem opiniującego zasadnym byłoby jednak dookreślenie, czy chodzi o obowiązek alimentacyjny wynikający już z samej ustawy, czy o obowiązek alimentacyjny stwierdzony prawomocnym wyrokiem, postanowieniem natychmiastowo wykonalnym wydanym z wniosku o udzielenie zabezpieczenia na czas trwania procesu o alimenty lub ugodą (art. 30 u.f.r.). W pełni zasadnym jest natomiast przyjęcie, iż zaspokojenie</p>

			wierzycieli alimentacyjnych nie może prowadzić do pokrzywdzenia beneficjenta, który posiada także prawo do świadczeń alimentacyjnych. Takie rozwiązanie ma niewątpliwie uniknąć sytuacji, w której sam uprawniony do świadczenia alimentacyjnego oraz będący beneficjentem w rzeczywistości nie zyskiwałby dodatkowych przysporzeń majątkowych mimo posiadania właśnie statusu beneficjenta.
8.	Rozdział 7	Stowarzyszenie Koliber	Rozwiązanie dotyczące działania organów należy uznać za prawidłowe. Niewątpliwie projektodawca korzystał z rozwiązań przyjętych w Kodeksie spółek handlowych, w szczególności dotyczących spółek kapitałowych (np. art. 44 u.f.r stanowi odpowiednik reprezentacji spółki z ograniczoną odpowiedzialności, tj. co do zasady dwóch członków zarządu). Dużym plusem zauważonym przez projektodawcę uwzględniającym zmieniającą się rzeczywistość jest wprowadzenie możliwości uczestników członków organu za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Zdaniem opiniującego w przypadku wyrażenia zgody na uczestnictwo w radzie protektorów wystarczającą formą do złożenia oświadczenia powinna być forma pisemna (a nie notarialnie poświadczona). Art. 59 u.f.r statuuje odpowiedzialność deliktową członka organu fundacji rodzinnej. Niewątpliwie słusznym rozwiązaniem jest przyjęcie odpowiedzialności także w wypadku „niedochowania lojalności wobec fundacji rodzinnej”, bowiem projektodawca w ten sposób poszerza możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności działającego wbrew celowi fundatora. Powyższy przepis w pewien sposób wprowadza analogiczną odpowiedzialność do rozwiązania przyjętego w art. 291 Kodeksu spółek handlowych, a dotyczącego odpowiedzialności członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Nie ulega jednak wątpliwości, że ustawodawca powinien <i>expressis verbis</i> określić termin przedawnienia roszczenia powstałego w wyniku czynu niedozwolonego.
9.	Rozdział 8	Stowarzyszenie Koliber	Brak uwag.
10.	Rozdział 9	Stowarzyszenie Koliber	Zdaniem opiniującego należałoby rozważyć możliwość wytoczenia powództwa także przez organ sprawujący nadzór nad fundacjami rodzinnymi (takim organem mógłby być starosta, tak jak w rozwiązaniu z ustawy o fundacjach). Mimo majątkowego charakteru fundacji rodzinnej starosta jako organ nadzorczy czuwałby nad zabezpieczeniem interesu społecznego w przypadku nieprawidłowości w działalności fundacji rodzinnej.
11.	Rozdział 10	Stowarzyszenie Koliber	Uregulowania dotyczące rozwiązania oraz likwidacji fundacji rodzinnej są analogiczne do rozwiązań przyjętych przy likwidacji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Przepisy są jasne oraz precyzyjne dlatego nie powinny stwarzać wątpliwości interpretacyjnych. Wątpliwości zdaniem opiniującego budzi jednak przesłanka z art. 63 pkt 1 u.f.r dotycząca rozwiązania fundacji rodzinnej wskutek jednostronnego oświadczenia fundatora. Powyższe rozwiązanie staje się jak najbardziej racjonalne, bowiem to dzięki fundatorowi działa fundacja rodzinna. Jednak projektodawca powinien uwzględnić szczególne sytuacje, w których dochodzi do

			konfliktu między fundatorem, a beneficjentem, przez co w tych sytuacjach ze względu na np. dobre obyczaje, zasady słuszności lub zasady współzycia społecznego sąd mógłby orzec o nierozwiązaniu fundacji na wniosek np. beneficjenta.
12.	Rozdział 11	Stowarzyszenie Koliber	Przepis skonstruowany w sposób prawidłowy, stanowi typowe rozwiązanie o charakterze blankietowym bowiem ustawodawca penalizuje zachowanie sprzeczne z obowiązkiem wynikającym z ustawy (w tym przypadku z art. 62 u.f.r.).
13.	Rozdział 12 (zmiany w przepisach)	Stowarzyszenie Koliber	Uwagi znajdują się w tabelach poniżej.
14.	Rozdział 13	Stowarzyszenie Koliber	Brak uwag.
Uwagi do rozdziałów 1-6			
(Przepisy ogólne, Fundator, Majątek fundacji rodzinnej, Utworzenie fundacji rodzinnej, Statut, lista beneficjentów i list intencyjny, Beneficjent)			
15.	art. 2	Stowarzyszenie Koliber	Ustawa słusznie odsyła do kodeksu cywilnego. Jednakże, struktura wewnętrzna fundacji rodzinnej jest podobna do struktury wewnętrznej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, przez co należy, analogicznie jak w art. 2 projektu, rozważyć wprowadzenie generalnej zasady stosowania kodeksu spółek handlowych w sprawach nieuregulowanych. Jeżeli będzie wymagała tego właściwość (natura) stosunku prawnego fundacji rodzinnej, przepisy k.s.h. powinny być stosowane odpowiednio.
16.	art. 7 ust. 2	Stowarzyszenie Koliber	Proponowany przez projektodawcę skrótowiec „F.R.” jest napisany niepoprawnie. Skrótowiec utworzony od nazwy Fundacja Rodzinna powinien być, zgodnie z zasadami języka polskiego, pisany bez kropek.
17.	art. 11 ust. 2	Stowarzyszenie Koliber	Proponowany przez projektodawcę art. 11 nie rozstrzyga jak postępować w sytuacji sporu pomiędzy fundatorami prowadzącego do braku możliwości wykonania praw i obowiązków. W artykule 2 znajduje się stosowne odesłanie do przepisów KC, przez co, na co zwraca uwagę projektodawca, należy odpowiednio stosować przepisy o współwłasności. Jednakże w tym przedmiocie mogą pojawić się wątpliwości interpretacyjne, dlatego zasadne jest uregulowanie niniejszej kwestii wprost w ustawie i dodanie ust. 3 o treści „W przypadku braku porozumienia między fundatorami, każdy z fundatorów może żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeknie mając na względzie cel zamierzonej czynności oraz interes fundacji rodzinnej.”.
18.	art. 14	Stowarzyszenie Koliber	W uzasadnieniu projektodawca stwierdza, że ustawa jest tworzona z myślą o przedsiębiorstwach rodzinnych, jednakże znaczna ich część stanowi małe przedsiębiorstwa. Kwota 100 000 zł odpowiada kapitałowi zakładowemu spółki akcyjnej – formie prawnej przeznaczonej głównie do prowadzenia działalności gospodarczej w większych rozmiarach. Ponadto, w ostatnim czasie ustawodawca wprowadził prostą spółkę akcyjną, a jedną z przyczyn jej wprowadzenia był właśnie trudny do spełnienia przez małych przedsiębiorców wymóg ustanowienia kapitału zakładowego w wysokości 100 000 zł. Dlatego w przypadku

			fundacji rodzinnej zasadne jest obniżenie wkładu o połowę, do 50 000 złotych. Ponadto ustawa nie precyzuje, co w przypadku, gdy fundację rodzinną chce założyć kilku fundatorów. W tej sytuacji zasadne byłoby dodanie ust. 2 o treści: „W przypadku utworzenia fundacji rodzinnej więcej niż przez jednego fundatora, łączna wartość wnoszonego przez nich mienia powinna wynosić co najmniej 50 000 złotych”.
19.	Art. 16	Stowarzyszenie Koliber	<p>Z uzasadnienia do art. 16 wynika, że jest to zamknięty katalog osób, które mogą dokonać na rzecz fundacji rodzinnej darowizny. Zasadne byłoby poszerzenie tego katalogu o spadkobiercę testamentowego, a także zapisobiorcę windykacyjnego, gdyż mogą to być osoby z dalszej rodziny, a nawet spoza niej, które nie mieszczą się w tym katalogu, a są zainteresowane dokonaniem darowizny na rzecz fundacji rodzinnej. Ponadto, spadkodawca może rozporządzić na wypadek śmierci jedynie częścią swojego majątku, a co do pozostałej części dojdzie do dziedziczenia ustawowego, przez co pominięcie spadkobiercy testamentowego sprawi, że nie będzie mógł on dokonać na rzecz fundacji darowizny, nawet gdyby posiadał taką wolę.</p> <p>Ze względu, że jest to zamknięty katalog, w celu rozwiania wszelkich wątpliwości oraz ochronny rodzinnego charakteru majątku, znajdującego się w fundacji rodzinnej, należy rozważyć dodanie ust. 3 o treści: „Czynność prawna dokonana z naruszeniem ust. 1 jest nieważna.”.</p>
20.	Art. 17 ust. 2 i ust. 3	Stowarzyszenie Koliber	Ze względu, że fundacja rodzinna może być utworzona w testamencie, a decydująca w tym względzie jest jedynie wola testatora, zasadny jest obowiązek zarejestrowania takiego testamentu w Notarialnym Rejestrze Testamentów, ponieważ spadkobiercy testatora mogą mieć interes, żeby taka fundacja nie powstała. Wykreślenie testamentu z Notarialnego Rejestru Testamentów następowałoby obligatoryjnie w przypadku składania przez fundatora oświadczenia o odwołaniu utworzenia fundacji rodzinnej.
21.	Art. 19 ust. 2	Stowarzyszenie Koliber	Skoro oświadczenie o utworzeniu fundacji rodzinnej może zostać złożone w testamencie, to w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych, należy wprost przyznać spadkodawcy możliwość ustanowienia pełnomocnika fundacji rodzinnej w testamencie.
22.	Art. 20	Stowarzyszenie Koliber	Spadkobiercy lub inne osoby mogą mieć interes, by nie poinformować sądu rejestrowego o utworzeniu fundacji rodzinnej w testamencie, przez co zasadne jest, w celu zrealizowania pełnej woli testatora, by takiego zgłoszenia dokonywał sąd lub notariusz z urzędu w momencie otwarcia testamentu.
23.	Art. 23	Stowarzyszenie Koliber	Zmiana statutu przez zarząd jest dopuszczalna, o ile statut tak stanowi. Jednak ustawa nie przewiduje co w sytuacji, gdy ze względu na zmianę sytuacji ekonomicznej lub prawnej pojawiła się potrzeba zmiany statutu, a nie zawiera on możliwości takiej zmiany. W tym przedmiocie zasadne jest dodanie ust. 2 o w którym zostanie przyznana zarządowi możliwość zwrócenia się do sądu o umożliwienie dokonania takiej zmiany. Sąd rozpoznając sprawę powinien się kierować kryteriami określonymi w art. 23.

24.	Art. 29 i art. 31	Stowarzyszenie Koliber	Należy doprecyzować, że w przypadku terminu nierozpoczętego, bieg terminu nie rozpoczyna się, ponieważ zawieszenie biegu terminu, analogicznie jak przy przedawnieniu, dotyczy terminów już rozpoczętych.
25.	Art. 50	Stowarzyszenie Koliber	Rada protektorów jako organ nadzorczy powinna być kolegialna i składać się co najmniej z 3 członków, ponieważ jedna osoba będąca członkiem rady, przy znacznych kompetencjach przyznanych temu organowi nadzorcemu, może w przypadku sporu wewnętrznego utrudniać działania fundacji. Ponadto, z samego znaczenia słowa „rada” wynika, że powinien być to organ kolegialny, przez co niedopuszczalne powinno być powołanie rady w jednoosobowym składzie.
26.	Art. 56	Stowarzyszenie Koliber	Należy uregulować w sytuacji, gdy obowiązek zwołania zgromadzenia wynika ze statutu albo z ustawy, a zarząd go nie zwołuje. W takim wypadku, prawo do zwołania zgromadzenia powinien mieć każdy z beneficjentów, po np. uprzednim pisemnym wezwaniu zarządu do zwołania zgromadzenia. W wezwaniu powinna zostać wskazana podstawa prawna zwołania zgromadzenia przez zarząd.
Uwagi do rozdziału 7-11			
(Organy fundacji rodzinnej, Audyt, Kontrola sądowa i administracyjna, Rozwiązanie i likwidacja fundacji rodzinnej, Przepis karny)			
27.	Art. 61 ust. 1	Stowarzyszenie Koliber	Projektodawca zrównuje w art. 61 uchylenie oraz stwierdzenie nieważności uchwały. Powyższe kwestie powinny zostać rozdzielone w ten sposób, że uchylenia uchwały będzie można się domagać w przypadku jej sprzeczności ze statutem lub celami fundacji rodzinnej, a stwierdzenia jej nieważności w przypadku sprzeczności z ustawą. Analogicznie jak w k.s.h., należy, w ocenie opiniującego, wyłączyć stosowanie art. 189 k.p.c. Ponadto, w przypadku beneficjentów zasadne będzie uzależnienie legitymacji czynnej do wniesienia powództwa o uchylenie uchwały w przypadku głosowania przeciwko uchwale i po zaprotokołowaniu sprzeciwu. W ocenie opiniującego, legitymację bierną do wystąpienia z powództwami powinna mieć także Rada Protektorów oraz organ stanowiący nadzór nad fundacją rodzinną. Zasadne jest rozważenie, w przypadku zaskarżania uchwał, wskazanie wprost w ustawie odpowiedniego stosowania przepisów k.s.h. o zaskarżaniu uchwał w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.
28.	Art. 61 ust. 1	Stowarzyszenie Koliber	W ocenie opiniującego, zasadne, tak samo jak w k.s.h., wprowadzenie różnych terminów do wystąpienia z powództwem o uchylenie i o stwierdzenie nieważności uchwały. Odnośnie uchylenia – termin powinien wynosić 1 miesiąc od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia powzięcia uchwały (jak w projekcie oraz art. 251 k.s.h.). Odnośnie stwierdzenia nieważności uchwały – powinien być to termin sześciomiesięczny od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, jednakże nie później niż z upływem trzech lat od dnia powzięcia uchwały (art. 252 par. 3 k.s.h.).

29.	Art. 63 ust. 1 pkt 1	Stowarzyszenie Koliber	<p>Jednostronne uprawnienie fundatora do rozwiązania fundacji rodzinnej może okazać się niebezpieczne w sytuacji konfliktu fundatora z fundacją rodzinną albo wywierania wpływu na fundatora przez inne osoby np. ze względu na pogarszający się jego stan zdrowia. Co prawda, fundator jako osoba przekazująca fundacji rodzinnej swój majątek powinna mieć decydujący wpływ na działalność fundacji, jednakże jego uprawnienie kształtujące do rozwiązania fundacji powinno zostać ograniczone. W ocenie opiniującego, należy w to miejsce przyznać fundatorowi wyłączną legitymację do zwrócenia się do sądu z wnioskiem o rozwiązanie fundacji rodzinnej z ważnych powodów. Ewentualnie, należy przyznać beneficjentowi prawo wniesienia do sądu powództwa o ustalenie bezskuteczności rozwiązania fundacji rodzinnej przez fundatora ze względu np. na dobre obyczaje, zasady słuszności lub zasady współzycia społecznego.</p>
Uwagi do zmian dot. dziedziczenia (Ustawa – Kodeks cywilny)			
30.	Art. 70	Stowarzyszenie Koliber	<p>W ocenie opiniującego, zmienianie ustawy będącej kodeksem, poza konieczny zakres, nie powinno mieć miejsca przy okazji wprowadzenia do systemu prawnego nowej instytucji prawnej. Z tej przyczyny za zasadne zmiany kodeksu cywilnego należy uznać jedynie zmianę art. 993 k.c. i dodanie art. 996 (1) k.c. oraz 997 (2) k.c.</p> <p>Za niezasadną nowelizację kodeksu cywilnego, dokonaną przy okazji wprowadzenia fundacji rodzinnej, należy uznać dodanie art. 997(1) k.c. W ocenie opiniującego, kwestia zmiany przepisów prawa spadkowego, uregulowana w tym przepisie powinna być prowadzona w oddzielnym procesie legislacyjnym, który zapewni szerszą debatę, większy udział ekspertów oraz zminimalizuje ryzyko zaskoczenia obywateli nowelizacją. To samo dotyczy zmiany art. 1048 k.c.</p> <p>Ponadto, do zmian w prawie spadkowym projektodawca nie przygotował żadnych przepisów intertemporalnych.</p> <p>Natomiast samą ideę rozłożenia zachowku na raty, w ocenie opiniującego należy uznać za słuszną.</p>
Uwagi do zmian podatkowych (Ustawa o podatku od spadków i darowizn, Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych, Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych, Ordynacja podatkowa, Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu)			
31.	Art. 73	Stowarzyszenie Koliber	<p>Ze względu, że fundacja rodzinna jest tworzona docelowo dla przedsiębiorstw rodzinnych, które głównie stanowią małe i średnie przedsiębiorstwa, zasadne jest opodatkowanie fundacji rodzinnej tzw. „małym CITem”, w przypadku jej utworzenia przez małego podatnika, uprawnionego do korzystania ze stawki podatku CIT w niższej wysokości. Takie rozwiązanie byłoby koherentne ze zmianami w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych, które</p>

			weszły w życie od 1 stycznia 2021 r. oraz zwiększyłoby zainteresowanie fundacją rodzinną przez grupę docelową.
Uwagi do utworzenia rejestru fundacji rodzinnych (Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym, Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, reguła wydatkowa)			
32.	Art. 74	Stowarzyszenie Koliber	W ocenie opiniującego, nie jest zasadne ustanowienie odrębnego rejestru fundacji rodzinnych w Krajowym Rejestrze Sądowym, gdyż stanowi to tworzenie zbędnych i niepotrzebnych instytucji, podczas gdy fundacje rodzinne, tak jak zwykłe fundacje, mogą być wpisane do obecnie istniejącego Rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej.
Dodatkowe propozycje			
33.	Art. 20	Stowarzyszenie Koliber	Ze względu, że osoby obowiązane do zgłoszenia sądowi rejestrowemu o otwarciu fundacji rodzinnej mogą mieć interes, by zaniechać takiego zgłoszenia, zasadne jest rozważenie możliwości wprowadzenia przepisu karnego penalizującego to zaniechanie.
34.	Brak	Stowarzyszenie Koliber	Ustawa wg założeń projektodawcy nie przewiduje niewypłacalności fundacji rodzinnej. Jednakże takie sytuacje mogą mieć miejsce i dlatego należy rozważyć przyznanie fundacji rodzinnej zdolności upadłościowej poprzez znowelizowanie odpowiednich przepisów Prawa Upadłościowego.
35.	Brak	Stowarzyszenie Koliber	Ustawa nie wprowadza nadzoru nad fundacją rodzinną, sprawowanego przez organy publiczne. Z doświadczenia życiowego wynika, że będą istniały także fundacje rodzinne, których działalność będzie nieprawidłowa, a jedyną możliwością naprawienia funkcjonowania fundacji będą środki nadzoru stosowane przez organ nadzorczy. W ocenie opiniującego, zasadne jest, tak jak przy zwykłej fundacji, wprowadzenie nadzoru nad fundacjami rodzinnymi ze strony starosty.
Uwagi dot. uzasadnienia			
36.	Uzasadnienie	Stowarzyszenie Koliber	Uzasadnienie jest napisane bardzo dobrze i w sposób przejrzysty pozwala na zapoznanie się z motywami, które towarzyszyły projektodawcy.
Uwagi dot. OSR			
37.	OSR	Stowarzyszenie Koliber	Brak